

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет

ІСТОРІЯ ОЧИМА МОЛОДИХ ДОСЛІДНИКІВ

Матеріали регіональної науково-практичної
конференції молодих вчених, аспірантів,
здобувачів, магістрантів

Випуск III

Рівне – 2008

УДК.930.1
ББК 63
I - 90

Історія очима молодих дослідників. Збірник наукових праць.
Випуск 3 / Редкол.: В.Шеретюк, Л.Галуха, П.Савчук, Р.Давидюк. –
Рівне: РДГУ, історико-соціологічний факультет, 2008. – 287 с.

Збірник містить результати наукових пошуків з актуальних
проблем української та світової історії, виголошені на регіональній
науковій конференції молодих вчених, аспірантів, здобувачів,
магістрантів 13 грудня 2006 року (Рівне, РДГУ, історико-соціологічний
факультет).

Редколегія:

Шеретюк В.М. – голова редколегії, кандидат історичних наук, доцент
Галуха Л.Ю. – заступник голови редколегії, кандидат історичних наук,
доцент
Савчук П.О. – кандидат історичних наук, професор
Давидюк Р.П. – кандидат історичних наук, доцент

Літературне редагування:

Бородинська Л.І. (розділи 1,3)
Кревська Г.А. (розділ 2)
Тимочко І.Б. (розділ 1)

Рецензенти:

Троян С.С. – доктор історичних наук, професор
Жиліюк С.І. – доктор історичних наук, професор

Рекомендовано до друку Вченою Радою Рівненського державного
гуманітарного університету (протокол № 11, від 27.06.2008 р.)

© Історико-соціологічний факультет РДГУ
© Українське історичне товариство при
історико-соціологічному факультеті РДГУ

31. Ajnenkiel A. Polska po przewrocie majowym: Zarys dziejow politycznych Polski 1926-1939. – Warszawa: Wiedza Powszechna, 1980. – 724 s.
32. Kulesza W. Koncepcje ideowo-polityczne obozu rządzacego w Polsce w latach 1926-1935. – Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolinskiх, 1985. – 310 s.

Фалат О.,
магістрант
історико-соціологічного
факультету РДГУ
Науковий керівник:
доц. Галуха Л.Ю.

ПОЛІТИКА ПОЛЬСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ВОЛИНІ У 30-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

Розвиваючи власне господарство в умовах Другої Речі Посполитої, у країні не могли створити завершену систему національної економіки. Однак, вони створили кооперацію, яка охоплювала різнобічні сторони господарського життя населення. Кооперативний рух був однією із форм боротьби за національне визволення, перебував під постійним впливом різних політичних сил Західної України. З огляду на названі чинники, польська влада з самого початку розвитку кооперативного руху намагалася на нього впливати.

У 1920-1921 роках українські кооперативи на Волині в умовах державної невизначеності не мали об'єднавчого центру і діяли розрізнено. Одні орієнтувались на галицьку кооперацію, інші – на польську. У прикордонних з УСРР районах деякі товариства вели торгівлю і налагоджували зв'язки з більшовицькими кооперативами і польська влада змушена була вжити заходи для встановлення поліційного кордону з метою запобігання цим зв'язкам [8, арк. 34,57].

Відбудова кооперації у Волинському воєводстві розпочалася після прийняття закону про кооперацію, який вступав у дію із 1 січня 1921 року. У ньому формулювалися визначення кооперативів та загальні принципи кооперації. Процедура заснування і реєстрації була нескладною. Для цього до окружного суду на реєстрацію подавався статут кооперативу, який містив дані про місцезнаходження кооперативу, його мету, предмет підприємництва і час існування. Вказувалися розміри внесків, ступінь відповідальності, кількість членів товариства, способи скликання загальних зборів, балансів умови існування товариства. Після розгляду судом і державною

кооперативною радою при міністерстві фінансів за погодженням з міністерством юстиції статуту, протягом двох місяців кооператив реєструвався і працював на законних умовах [1].

Також закон деталізував умови членства в кооперативах, які були цілком демократичні. Гарантувалося вільне й відкрите членство особам, які досягли 18 років. Визначалися органи кооперативів (управління, наглядова рада, загальні збори) та їх функції. Таким чином, законом 1920 року в Другій Речі Посполитій була закладена законодавча база для створення і функціонування кооперації.

На темпах розвитку волинського кооперативного руху негативно позначилася його відірваність від провідного центру західноукраїнської кооперації – Крайового ревізійного союзу у Львові. Галицька кооперативна система не поширилася на Волинь відразу ж після національно-визвольних змагань через наступні причини: по-перше, після війни Крайовий ревізійний союз займався відродженням кооперативних товариств на своїй території; по-друге, в самого союзу не було коштів на відрядження ревізорів на Волинь; по-третє, до 1923 року ревізійний союз не мав юридичного права поширювати свою діяльність за межі Східної Галичини. В цьому йому перешкождали рішення польської влади, лише у грудні 1922 року ревізійний союз у Львові отримав право проведення ревізій на необмеженій території [3, 22].

До 1926 року на Волині активізувалися такі види, як кредитна, споживча і в деякій мірі виробнича (молочарська) кооперації. Найбільш розвиненою в кількісному і господарському відношенні зазначеного періоду була кредитна кооперація. На другому місці знаходилась споживча і на третьому – виробнича кооперація.

Таким чином до 1926 року в Польській державі відбулося виокремлення української кооперації, Крайовий ревізійний союз у Львові активізував свою діяльність на Волині. У Волинському воєводстві відбуваються з'їзди повітових кооперативних центрів за участю галицьких делегатів. У 1927 році було створено спеціальний інспекторат у місті Луцьку [3, 42]. З цього часу РСУК починає допомагати волянянам у покращенні стану їх товариств. У кінці 1929 року відсоток українських кооперативів воєводства, що належали до РСУК, зріс до 64 % [2, 113]. Західноукраїнський кооперативний рух ставав єдиним у структурі Другої Речі Посполитої.

Як відомо, у травні 1926 року уряд Ю.Пілсудського оголосив про зміну національної політики і приступив до здійснення федералістської програми, відомої під назвою доктрини польського прометеїзму. В умовах „волинського експерименту” Генрика Юзевського нових переслідувань зазнали національні українські

кооперативи, культурно-освітні товариства, політичні партії з галицьким родоводом. Волинський воевода Г.Юзевський намагався ліквідувати на Волині всі українські культурні, економічні установи, що були пов'язані з Східною Галичиною та одночасно усіляко підтримував лояльні до польської влади українські установи. Складовою „волинського експерименту” та політики „сокальського кордону” стає боротьба з єдністю західноукраїнської кооперації, яка виявлялася в різноманітних формах. Староства втручалися у справи вибору управи і наглядової ради кооперативів, забороняли заснування кооперативів з огляду на публічну безпеку (місто Дубно), поліція розганяла збори без окремого дозволу (село Боремель) і т.п. [7, арк. 3].

У 1931 році розпочинається перший етап так званого „оздоровлення кооперації”, під час якого місцева влада активізувала переслідування кооперативів, які підпорядковувалися РСУКу. Внаслідок цієї акції до 1 жовтня 1932 року на території Волинського воєводства рішенням влади припинено діяльність 124 українських кооперативних підприємств, а саме: 34 – у Кременецькому повіті, 34 – у Дубнівському, 31 – у Ковельському, 15 – у Луцькому, 7 – у Рівненському, 3 – у Здолбунівському [7, арк. 81].

Отже, з початку 30-х років ХХ століття волинський воевода Г.Юзевський починає тиск на українські кооперативи, які підпорядковувалися РСУК. Воевода констатував, що кооперативний рух був „...єдиний, протягом ряду літ важливий вузол, що єднав Волинь зі Львовом і то з погляду на підлеглисть українських кооперативів Волині львівському РСУК” [2].

У своєму звіті про політичну ситуацію на Волині у вересні 1933 року воевода стверджував: „Протягом чотирьох останніх років „Просвіти” на Волині були ліквідовані, залишився РСУК, як явна ознака впливів українського націоналізму Східної Малополющі. Це можуть, єдина легальна українська організація, зв'язана своїм керівництвом з Волинню. Це головний відрізок фронту галицької експансії на Волинь” [6, 505]. Це означало, що ці товариства треба було знищити або замінити на інші, лояльні до польської влади.

Хоча дії волинського воеводи мали важкі наслідки для волинського кооперативного руху, але до прийняття нового кооперативного закону 1934 року стан волинських кооперативів, підпорядкованих РСУК залишався досить сильним.

Економічна криза на початку 30-х років ХХ століття спричинила безпосереднє втручання держави в господарче життя краю. Реорганізація мала торкнутися і кооперації. Зміни мали на меті

зміцнення контролю за діяльністю ревізійних союзів; надання владі можливості впроваджувати територіальні обмеження, щоб запобігти взаємопроникненню цих союзів; змінювати умови надання союзам права ревізії або позбавлення їх цього права.

У 1934-1935 роках розпочався новий етап реорганізації волинської кооперації, на цей раз при допомозі центральної польської влади. РСУК 20 червня 1934 року подав до Міністерства фінансів прохання про затвердження права ревізії своїх кооперативів. У відповідь міністерство вимагало від союзу до 30 жовтня 1934 року змінити свій статут і сподівалося отримати від РСУКу згоду на обмеження своєї діяльності трьома південно-східними воєводствами.

У 1934 році в Польщі був прийнятий новий кооперативний закон. Офіційно його метою було раціональне впорядкування мережі кооперативів і прикріплення їх до ревізійних союзів за територіальним і національним принципами. 20 червня 1934 року РСУК подав до Міністерства фінансів прохання про затвердження права ревізії своїх кооперативів. У відповіді міністерство зажадало від союзу змінити до 30 жовтня 1934 року свій статут. Від 1 січня 1935 року РСУК мав право ревізувати кооперативи тільки на терені Львівського, Станіславського і Тернопільського воєводств, з обмеженням його компетенції до оптових, споживчих, кредитних, молочарських і міських робітничих кооперативів. Після цього рішення польської влади РСУК втратив на території Волинського воєводства 308 кооперативів [4, 6].

Отже, друга половина 1930-х років була непростим часом в історії української кооперації. З одного боку – це період, що характеризувався здобутками кооперативного руху, а з іншого – час, коли польська влада розгорнула наступ на кооперативні інституції на волинських територіях.

Успіхи кооперативного життя українців визначили конфліктну площину українсько-єврейських відносин. Докори, що висувалися з єврейського боку на адресу української кооперації стосувалися пропаганди гасла „Свій до свого по своє”. На початку 1936 року політики констатували, що українські кооперативи щораз активніше витискають із економічних процесів єврейських торговців і посередників [5, 64-65].

Таким чином, польська влада знищила єдиний український центр, який єднав українців Галичини з рештою українських етнічних земель в Польщі, серед яких ключове місце займала Волинь, адже українська кооперація через ревізійний союз об'єднувала практично все українське суспільство в Другій Речі Посполитій.

Після прийняття у 1934 році в Польщі нового кооперативного закону кількість ревізійних союзів Речі Посполитої зменшилася із 33 до 10, з яких на території Волині діяли: національно мішаний Волинський кооперативний союз „Гурт”, варшавський союз споживчих кооперативів „Сполем” та Варшавський союз рільничих і зарібково-господарських кооперативів.

Українські кооперативи, які належали до РСУК, були вимушені вийти із провідної української кооперативної організації та перейти до трьох названих союзів. Міські споживчі кооперативи були приєднані до „Сполема”. Частина сільських і містечкових кооперативів включив у свою систему „Гурт”. Молочарські, кредитні та 217 споживчих кооперативів вступили до Союзу рільничих і зарібково-господарчих кооперативів [11, 202].

Таким чином після 1934 року українська кооперація на Волині була насильно відірвана від РСУК і потрапила під польський вплив. У такому стані вона перебувала до початку Другої світової війни.

Утворення власне волинського кооперативного союзу „Гурт” визначалося, насамперед „волинською політикою” воєводи Генрика Юзевського, зокрема ідеєю „сокальського кордону”. Організаційні збори першого на Волині районного кооперативу відбулися в місті Дубно у грудні 1932 року [10, 2-3]. Діяльністю „Гурту” керували Й. Волошиновський і В. Мачушенко.

З прийняттям нового кооперативного закону „Гурт” перетворився в центр кооперативних організацій, отримав право ревізії товариств і розпочав акцію приєднання волинських кооперативів, що раніше належали РСУК. Однак, право ревізії для „Гурту” не було повним. Воно обмежувалося тільки кооперативами загального закупу і збуту. Це ставило його, у порівнянні з іншими кооперативними союзами Польщі, у гірше становище. Спосіб утворення нового кооперативного союзу суперечив багатьом принципам кооперативного руху. Функції головного організатора місцевих осередків „Гурту” найчастіше виконували представники місцевої державної адміністрації. Це був рух, як неодноразово підкреслювала українська сторона, накинутий „зверху”.

Згідно „волинського експерименту” Г. Юзевського, кооперативи „Гурту” спиралися на співпрацю українців з поляками. У цих умовах українські кооперативи не пішли з(до) „Гурту”, а намагалися вступити до варшавських союзів. Щоб зрозуміти причину цього, варто наголосити на тому, що „Гурт” від початку свого існування став на шлях експерименту, впроваджуючи відмінні від інших союзів принципи. Зокрема, „Гурт” об’єднував товариства, які обслуговували

виключно своїх членів. У життєвій практиці цю засаду було важко реалізувати, оскільки всі інші кооперативні союзи в Польщі не забороняли своїм товариствам торгувати з не членами союзу.

Існування „Гурту” підтвердило, що теоретичні засади, на яких будувався цей союз були непогані, але малоефективні на практиці. Нові кооперативи в 1938 році не виникали, а старі почали занепадати. Керівництво союзу почало шукати виходу з такого становища. Наприкінці 1938 року Й. Волошиновський розмістив у різних часописах повідомлення про об’єднання „Гурту” із Союзом рільничих і зарібково-господарських кооперативів (СР і ЗГК). 20 жовтня 1938 року в м. Рівному відбулося спільне засідання управи і наглядової ради волинського кооперативного союзу „Гурт”. Управа союзу прийняла рішення про прилучення „Гурту” до варшавського СР і ЗГК. В свою чергу 27 жовтня 1938 року відбулося засідання окружної ради СР і ЗГК, на якому було ухвалено прийняти всі організації „Гурту” в свій склад з 1 січня 1939 року [9, 2-3].

Однак, всупереч цим рішенням, „Гурт” об’єднався із Союзом споживчих кооперативів „Сполем”. Ця зміна була викликана тим, що „Сполем” мав власні кооперативні фабрики і гуртівні на Волині і прагнув забезпечити товарами свої кооперативи за дешевими цінами. Крім цього, „Сполем” був краще організований і мав значний досвід роботи та багаторічні традиції.

Отже, після видання нового кооперативного закону Польщі у 1934 році відбулася реорганізація кооперативної мережі всієї держави, внаслідок чого найбільш постраждала українська кооперація на Волині. Кооперативи, що належали до провідного українського кооперативного центру – РСУК, було насильно від нього відірвано і приєднано до трьох союзів, що діяли на терені воєводства, до українсько-польського „Гурту”, польського союзу рільничих і зарібково-господарських кооперативів та Варшавського споживчого кооперативу „Сполем”. Це було зумовлено зміною політичного режиму в Польщі та „волинською політикою” воєводи Генрика Юзевського.

Якщо до середини 1937 року кооперативи Волині ще виявляли певний розвиток, то з кінця 1937 року настає занепад, який триває до початку Другої світової війни. Це пояснювалося тим, що кооперація у другій половині 30-х років була поділена між трьома союзами, які проводили неузгоджену політику. Поряд з цим негативний вплив польської політики щодо українських кооперативів Волинського воєводства, призвів до їх занепаду та негативно позначився на загальному фоні розвитку кооперації. Український кооперативний рух на Волині був по суті розчинений в польських кооперативних центрах.

Джерела та література

1. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P.).- № 111 – poz. 733. – art. 130. – Wejść cie w życie i wykonanie ustawy.
2. Kęsik J. Zaufany Komendanta: Biografia polityczna Jana Henryka Józewskiego: 1892-1981. – Wrocław: Wyd-wo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1995. – 206 s.
3. Sycz M. Spółdzielczość ukraińska w Galicji w okresie II wojny światowej. – Warszawa, 1997. – 324 s.
4. Відтята частина від цілості // Господарсько-кооперативний часопис (ГКЧ) – 1935. – 17 лютого. – № 7.
5. Гон М. Із кривдою на самоті. Українсько-єврейські взаємини на західноукраїнських землях у складі Польщі (1935-1939 рр.). – Рівне. – 2005. – 142 с.
6. Давидюк Р. Розмежування Західної Волині та Східної Галичини як складова „волинського експерименту” Генрика Юзевського // Сучасна українська держава: історичні імперативи становлення, тенденції та проблеми розвитку. Збірник. – Київ, 2007. – С. 498-510.
7. Державний архів Волинської області (ДАВО), ф. 46, оп. 9, спр. 2030 – Списки українських кооперативів Волині і переписка з цього питання. 1932-1933 рр.
8. ДАВО, ф.1, оп. 2, спр. 16 – Ситуаційний звіт про суспільно-політичне становище на Волині в 1921 р.
9. Ліквідація „Гурту” // Волинське Слово. – 1938. – 6 листопада. – № 30.
10. Рік праці Волинського Союзу // Українська Нива. – 1934. – 19 січня. – Ч. 3.
11. Українська кооперація: історичні та соціально-економічні аспекти. Збірник статей. – Т. 1. – За загальною редакцією С. Гелея. Львів, 1998. – 240 с.

Самсонюк Т.М.,
здобувач кафедри
всесвітньої історії РДГУ
Науковий керівник:
проф. Гон М.М.

ДІЯЛЬНІСТЬ КАРАЛЬНО-РЕПРЕСИВНИХ ОРГАНІВ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ 1939-1941 РР.: РАДЯНСЬКА ТА ПОСТРАДЯНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ

Процес радянзації західноукраїнських земель (ЗУЗ) і особлива роль у ньому карально-репресивних органів досліджується останніми роками досить активно. В цих студіях на сьогодні домінує тенденція зосередження уваги до різних аспектів політики радянської влади на новоприєднаних територіях. Натомість національна площина діяльності карально-репресивних органів вивчена недостатньо. Зазвичай дослідники обмежуються загальнозживаними тезами стосовно сприйняття чи неприйняття тоталітарного режиму представниками тієї чи іншої нації або зосереджують свою увагу на

репресивній політиці влади стосовно лише однієї з них (наприклад, поляків).

Радянська ЗУЗ 1939-1941 рр. передбачала встановлення нового соціально-економічного ладу, аналогічного тому, що існував на теренах СРСР. Інтеграційні процеси, які охопили утворені на початку грудня 1939 р. Волинську та Рівненську області, мали інспірований владою характер. Розправи з противниками „радянського способу життя”, всюдисущість органів НКВС, сваволя партійних функціонерів розчарували місцеве населення, що спочатку з радістю зустрічало братів-визволителів, зумовили негативне ставлення до нової влади, незважаючи на те, що деякі напрямки її діяльності – модернізація промисловості, реформування освітньої галузі, сфери медицини позитивно вплинули на розвиток регіону.

Незаперечним фактом є те, що до середини 80-х років минулого століття радянська історіографія, будучи заручницею комуністичної ідеології, процес приєднання Західної України до УРСР розглядала лише позитивно, таким чином спотворюючи історичну дійсність. Багато уваги приділялося економічним, соціальним, освітнім та культурним перетворенням. Прикладом таких робіт є праця Б.М.Бабія. Автор, зокрема, зосереджує увагу на діяльності кооперативних об'єднань у Західній Україні, створених за радянським зразком [1]. Здійснення „лінії партії” в справі націоналізації та багато інших соціалістичних перетворень знайшли своє відображення в монографії В.Л.Варецького [9], виданій в 1960 р. Академік А.М.Самсонов також позитивно оцінює дії радянського уряду, який, за висновком автора, правильно зорієнтувався в ситуації, що склалася в зв'язку з наближенням німецької армії до кордонів СРСР: він не зміг проігнорувати небезпеку фашистської неволі, яка загрожувала населенню українських та білоруських земель, захоплених „буржуазно-поміщицькою” Польщею [50].

Пізніші за часом видання колективні роботи часто присвячувалися різного роду пам'ятним датам (чергові річниці воз'єднання) і висвітлювали різні аспекти діяльності радянської влади на території західних областей України [36; 6; 5; 26]. Вони, зрозуміло, також виконані в т.зв. партійному руслі.

Соціалістичні перетворення в західних областях України, що розпочалися відразу з приходом нової влади, відображені в збірниках документів і матеріалів, що побачили світ у 80-х роках [52; 53]. Однак варто зазначити, що події 1939-1941 рр. у Рівненській та Волинській областях відображені в цих працях лише частково. Основна увага приділяється Львівській, Івано-Франківській та Тернопільській областям.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ	3
Мирончук М. ЗАХІДНИЙ ВЕКТОР ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО.....	3
Прокопчук С. БЕРЕСТЕЦЬКА БИТВА 1651 р. У НАЦІОНАЛЬНОМУ ЛІТОПИСІ XVII-XVIII ст.....	8
Парфенюк В. ПЕРЕЯСЛАВСЬКА РАДА У МІФАХ ТА ФАКТАХ.....	14
Мельник І. СОЮЗ ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЙОГО БОРОТЬБА ЗА ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	22
Копищик А. ПОЛІТИКА УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ ЩОДО НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН: СУЧАСНА ВІТЧИЗНЯНА ІСТОРІОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ.....	28
Кукурудза А.Р. ІДЕЙНО-НАЦІОНАЛЬНА СУТНІСТЬ АВТОКЕФАЛІЇ УАПЦ.....	32
Рачок В. УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ НА ВОЛИНІ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	39
Фалат О. ПОЛІТИКА ПОЛЬСЬКОЇ ВЛАДИ ЩОДО УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ВОЛИНІ У 30-Х РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ.....	47
Самсонюк Т.М. ДІЯЛЬНІСТЬ КАРАЛЬНО-РЕПРЕСИВНИХ ОРГАНІВ У ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ 1939-1941 РР.: РАДЯНСЬКА ТА ПОСТРАДЯНСЬКА ІСТОРІОГРАФІЯ.....	53
Кратюк І.Б. „ДОПОМІЖНА УКРАЇНСЬКА ПОЛІЦІЯ” ЯК СУБ’ЄКТ ГОЛОКОСТУ.....	63
Михальчук Р. ЖОВТЕНЬ 1942-ГО: ТРАГЕДІЯ МІЗОЦЬКИХ ЄВРЕЇВ.....	68
Писцьо В. СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ ОСТАРБАЙТЕРІВ У РОКИ НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	78
Карпуніна Т.О. ХОЛІМСЬКО-ВОЛИНСЬКА ТРАГЕДІЯ, ЇЇ ПЕРЕДУМОВИ, ПЕРЕБІГ, НАСЛІДКИ.....	85

Вертелецька Н.В. ОСОБЛИВОСТІ „РАДЯНІЗАЦІЇ” НА РІВНЕНЩИНІ ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	91
Бондарчук-Саввон Н.С. МІСТО ІЗЯСЛАВ У ЕТНОНІМАХ ТА ТОПОНІМАХ.....	96
ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ СВІТОВОГО РОЗВИТКУ	103
Калитюк О.О. СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРАВОВІ ОСНОВИ ХЕТТСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.....	103
Петлюк І.В. БОСНІЙСЬКІ СЛОВ’ЯНИ-МУСУЛЬМАНИ: ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ (XV – поч. ХХ ст.).....	109
Давидчук С.Ю. ІНКОРПОРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛІТИ В РОСІЙСЬКЕ ДВОРЯНСЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ У XVIII ст.....	117
Кедрук О.П. „ОСВІЧЕНИЙ АБСОЛЮТИЗМ”: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА.....	124
Шмид О.П. ЧЕСЬКА АГРАРНА КОЛОНІЗАЦІЯ ВОЛИНІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.....	129
Івчик Н.С. ТЕНДЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЇ ЩОДО НІМЦІВ ВОЛИНІ У ХІХ ст.....	136
Нагорнюк О.М. ДЕМОГРАФІЧНИЙ СКЛАД РОСІЙСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ ЗАХІДНОЇ ВОЛИНІ В 1920-х -1930 рр.....	145
Долганов П.С. МІЩАНСЬКЕ БРАТСТВО – АРТИКУЛЯТОР ІДЕЇ ЗМІН СОЦІАЛЬНИХ РОЛЕЙ СУБ’ЄКТІВ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИКУМУ.....	150
Бунечко С.М. НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ КРЕДИТУВАННЯ ТОРГОВЦІВ У ПОЛЬЩІ (1930-ті РОКИ).....	156
Сухий П.В. КОЗАЧІ ФОРМУВАННЯ У ВЕРМАХТІ ТА СС.....	163
Галуза В.П. УКРАЇНСЬКА „ЦІНА” ПЕРЕМОГИ У ВЕЛИКІЙ ВІТЧИЗНЯНІЙ ТА У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНАХ – ТАЄМНИЦЯ ЗА СІМОМА ЗАМКАМИ?.....	171
Федюкевич О.В. ПАРТІЙНО-ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА ДЕРЖАВИ: ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ПРАВЛЯЧИХ СИЛ.....	178

Козлюк Р.В. СЕРЕДНЯ АЗИЯ І КАВКАЗ: МІЖ РОСІЄЮ І США.....	184
Іванченко О.В. ДІЯЛЬНІСТЬ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ТА СПІВПРАЦЯ З УКРАЇНОЮ.....	188
Коломис Р.В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: ШЛЯХИ РОЗВИТКУ.....	193
Желізняк В. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЯК СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ ФЕНОМЕН: ВИТОКИ І СТАНОВЛЕННЯ.....	203
ДУХОВНО-КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ.....	206
Ісічук Т.С. ХРИСТІЯНСЬКИЙ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ КИЇВСЬКОЇ РУСИ.....	206
Бородинська Л.І. ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ СВАНГЕЛЬСЬКИХ ХРИСТІЯН В УМОВАХ ДРУГОЇ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ.....	212
Єфимець А.К. НА ДДНІПРЯНСЬКІ ЕМІГРАНТИ У КУЛЬТУРНОМУ ЖИТТІ ЗАХІДНОЇ ВОЛИНИ (1921-1939).....	217
Пивоварчук Н.М. МІЖВОЄННА ПРАГА – РОСІЙСЬКИЙ ОКСФОРД.....	222
Олексій Заворотній БЕРЕСТЕЦЬКА СІЧА. ДРАМА.....	226
ЗМІСТ.....	285

Наукове видання

Історія очима молодих дослідників

*Збірник матеріалів регіональної наукової конференції
молодих вчених, аспірантів, здобувачів, магістрантів*

Випуск 3

Відповідальні за випуск: **Шеретюк В.М.** – кандидат історичних наук,
доцент, декан історико-соціологічного
факультету РДГУ
Галуха Л.Ю. – кандидат історичних наук,
доцент, заступник декана історико-
соціологічного факультету РДГУ

Комп'ютерна верстка: *Бородинська Л.І., Самсонюк В.Б., Третяк О.Ю.*
Комп'ютерний макет: *Третяк О.Ю.*

Позиція редколегії може не збігатися з думками авторів
Відповідальність за наукову точність і грамотність матеріалів несуть
автори та їх наукові керівники

Підписано до друку 15.07.2008 р. Формат 60x84 1/16.
Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний.
Друк ізографічний. Умовин. друк. арк. 15,2.
Наклад 100 прим. Зам. №55/1.

Адреса редакції: кафедра політичних наук, Рівненський державний гуманітарний
університет, вул. Остафова, 29, м. Рівне, 33027.

Віддруковано засобами оперативної поліграфії
редакційно-видавничого відділу
Рівненського державного гуманітарного університету